ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/335220555

Architectural Design of Sakarya Court of Appeal Building/ Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Mimari Tasarımı

Article *in* Social Sciences Studies Journal · August 2019

DOI: 10.26449/sssj.1648

CITATIONS
0

READS
344

1 author:

Yagmur Toprakli
Gazi University
97 PUBLICATIONS **96** CITATIONS

SEE PROFILE

All content following this page was uploaded by Yagmur Toprakli on 17 August 2019.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

SAKARYA BÖLGE ADLİYE HİZMET BİNASI MİMARİ TASARIMI

ARCHITECTURAL DESIGN OF SAKARYA COURT OF APPEAL BUILDING

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman Yağmur TOPRAKLI
Gazi Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, mail: toprakli@gazi.edu.tr, Ankara/TÜRKİYE
ORCID: 0000-0003-2437-9724

ÖZ

Bölge adliye mahkemeleri diğer bir isimlendirme ile istinaf mahkemeleri ilk derece hukuk ve ceza mahkemelerinin son kararlarına karşı yapılan başvurularını incelemekle görevli üst derece mahkemeleri olarak tanımlanmıştır. Bölge adliye mahkemeleri 2016 yılından bu yana yargılamaların makul sürede tamamlanması hedefi ile yüksek mahkemelerin iş yükünün azaltılması amacıyla hukuk sistemine dahil edilmişlerdir. 900 bini aşkın nüfusa sahip Sakarya iline yapılan Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Türkiye için yapılan ilk örneklerden biridir. Yapılan adliye 7856 m²lik taban alanına sahip olup bünyesinde 6 ceza, 6 hukuk dairesi duruşma salonu olmak üzere toplam 12 adet duruşma salonu ve ayrıca 1 adet büyük duruşma salonu bulundurmaktadır. Bodrum, zemin ve 2 kattan oluşan yapı, 24 savcı odası, 96 üye odası, 25 başkan odası ve 31 kalem odası ile hukuk sistemine hizmet vermektedir. Bu makalede Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası tasarım sürecinde ele alınan proje ilkeleri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölge Adliye Binası Tasarımı; Adliye Tasarımı; Sakarya; Sınırlı Koridor Sistemi; Mahkeme Yönetim Sistemi

ABSTRACT

The district court, in other words, the court of appeal; is a court which is responsible for examining applications of appeal against final decisions of the first instance civil and criminal courts. The district courts of justice have been included in the legal system since 2016 to serve the objective of completing the proceedings within a reasonable time and to make significant contributions to reducing the workload of the high courts. Sakarya District Courthouse Service Building, which was built in Sakarya province with a population of more than 900 thousand, has a floor area of 7856 m² and has a total of 12 court halls including 6 criminal, 6 law courtrooms and 1 large courtroom. The structure that consists of the basement, ground, 1st and 2nd floor has 24 prosecutor rooms, 96 member rooms, 25 president rooms, and 31 clerk rooms serves the legal system. In this article, the design process and project principles of Sakarya District Court of Appeal Building are presented.

Key Words: District Court Building Design; Courthouse Design; Sakarya; Limited Corridor System; Court Management System

1. GİRİŞ

Adalet Bakanlığı'nın resmî sitesinde, Bölge Adliye Hizmet Binalarının kurulacağı ilk defa 22.05.2007 tarihinde duyurulmuştur. Buna göre, 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 25 inci maddesi uyarınca Bölge Adliye mahkemelerinin, bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen yerlerde, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığı'nca kurulacağı belirtilmiştir. Bu binalara ilişkin yargı çevrelerinin belirlenmesine, değiştirilmesine veya bu mahkemelerin kaldırılmasına Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca karar verileceği belirtilmektedir.

Bölge adliye mahkemeleri, ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü halinde, itiraz üzerine verilecek, miktar veya değeri 1.500-tl'yi geçen davalara dair kararlara karşı başvurulacak olan mercidir. Ayrıca adli yargı ilk derece mahkemesi olarak yargı çevresi içerisindeki adli yargı ilk derece mahkemesi hakimleri aleyhinde açılacak tazminat davalarına bakmakla da görevlidir.

Bölge Adliye Mahkemeleri 2016 yılı temmuz ayında Ankara, Antalya, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun olmak üzere toplam 7 ilde faaliyete geçmiştir. Adana ve Bursa'da 2017 yılında, Konya ve Sakarya'da ise 2018 yılında Bölge Adliye Mahkemeleri faaliyete geçmeştir. Böylelikle istinaf merkezlerinin sayısı 11'e yükselmiştir. Bölge Adliye Mahkemeleri yargılamaların makul sürede tamamlanması ve yüksek mahkemelerin iş yükünün azaltılması amacıyla hukuk sistemine dahil edilmişlerdir.

1.1. Bölge Adliye (İstinaf) Mahkemesi Görevleri Nedir?

Bölge adliye mahkemesi, diğer bir deyişle istinaf mahkemesi olarak da adlandırılmaktadır. Kelime kökeni olarak istinaf kelimesi; **Arapça** *Anf* kökünden gelen *istiʾnāf* إستئناف"yeniden başlama, baştan alma" sözcüğünden alıntıdır. Arapça sözcük **Arapça** *ānif* آنف "önceki, önde giden" sözcüğünün istifʿāl vezni masdarıdır ("Etimoloji" 2019). Bu mahkemelerde, ilk derece hukuk ve ceza mahkemelerinin son

kararlarına karşı yapılan istinaf başvurularını incelemekle görevli üst derece mahkemedir. Hukuk ve ceza uyuşmazlıkları hakkında karar veren tüm yerel mahkemeler ilk derece mahkeme, istinaf yargılaması yapan bölge adliye mahkemeleri (istinaf mahkemeleri) ise ikinci derece (asıl derece) mahkeme olarak tanımlanmaktadır (5235 sayılı Kanun m.3). Güncel kullanımda Bölge Adliye Mahkemeleri için 'BAM' kısaltmasının kullanıldığı görülmektedir.

Bölge adliye mahkemeleri (istinaf mahkemeleri), hukuk ve ceza ilk derece mahkemelerinin verdiği nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak, istinaf başvurusu ile önüne gelen hukuki uyuşmazlığı hem maddi vakıa hem de hukuk açısından inceleyerek karar vermektedir. İstinaf, hukuki uyuşmazlığın yeniden ele alınmasını sağlayan ilk derece mahkeme ile temyiz kanun yolu arasında yeni bir kanun yolu olarak tanımlanmıştır. Burada ilk derece mahkemesi tarafından dinlenmemiş bir tanık istinaf mahkemesi tarafından dinlenerek yeni bir hüküm kurulabilir. Tanığın dinlenebilmesi ile istinaf mahkemesi uyuşmazlığı hem maddi vakıa (olay) hem de hukuki açıdan ele almış olmaktadır. Bu ihtiyaçlar bina tasarımında duruşma salonlarına tutuklu girişi gibi belli ihtiyaçların karşılanmasını gerektirmektedir.

Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin görevleri, adlî yargı ilk derece hukuk mahkemelerinden verilen ve kesin olmayan hüküm ve kararlara karşı yapılan başvuruları inceleyip karara bağlamak, yargı çevresi içerisinde bulunan adlî yargı ilk derece hukuk mahkemeleri arasındaki yetki uyuşmazlıklarını çözmek, yargı çevresindeki yetkili adlî yargı ilk derece hukuk mahkemesinin bir davaya bakmasına fiilî veya hukukî bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı sınırları kapsamının belirlenmesinde tereddüt oluştuğunda, o davanın bölge adliye mahkemesi yargı çevresi içerisinde başka bir hukuk mahkemesine nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermektir (5235 sayılı Kanun m.36). Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin görevleri, adlî yargı ilk derece ceza mahkemelerince verilen ve kesin olmayan hüküm ve kararlara karşı yapılacak başvuruları inceleyip karara bağlamak, yargı çevresi içerisinde bulunan adlî yargı ilk derece ceza mahkemeleri arasındaki yetki ve görev uyuşmazlıklarını çözmek olarak tanımlanmaktadır (5235 sayılı Kanun m.37).

1.2. Bölge Adliye (İstinaf) Mahkemesinde Duruşma Yapılması

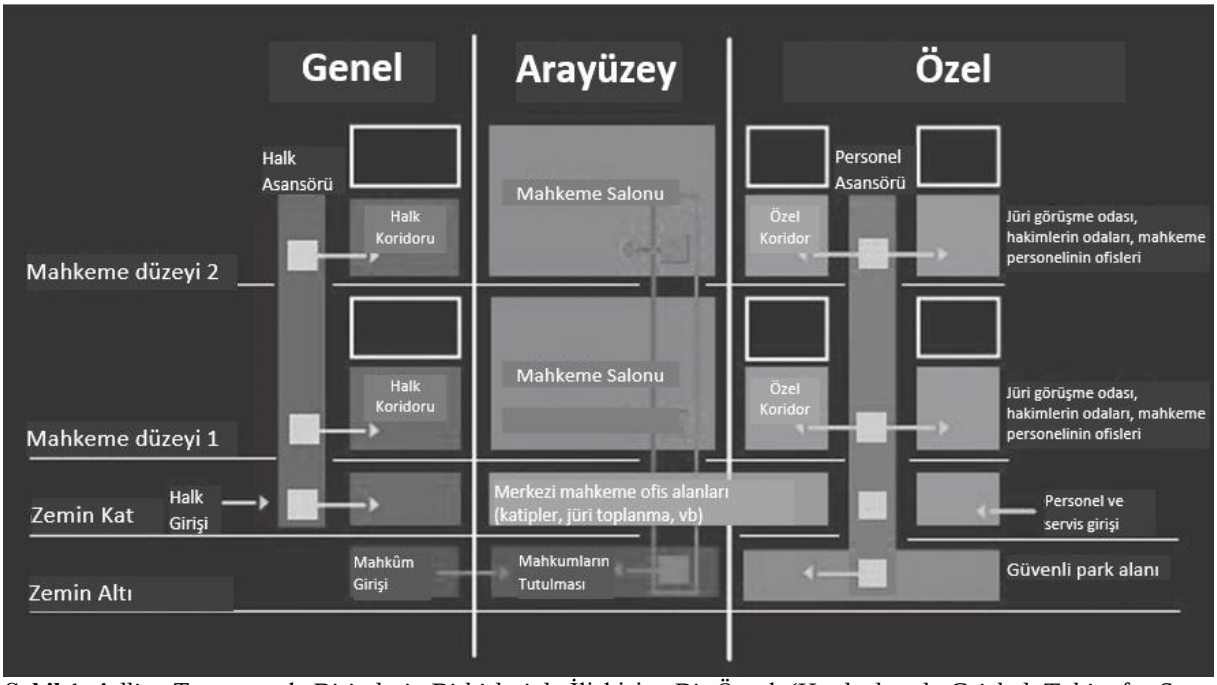
Ceza Davası Duruşmalı İnceleme (İstinaf Duruşması) durumunda istinaf mahkemesi, yaptığı istinaf incelemesi neticesinde yerel mahkeme kararının bozulmasına gerek olmadan yapacağı bir kovuşturmayla kendisinin yeniden bir karar vermesini mümkün görürse, ceza davasının istinaf mahkemesinde yeniden görülmesine karar verir. (CMK md. 281). İstinaf mahkemesi, tutuklama, tahliye, adli kontrol kararı, el koyma, zorla getirme, yakalama vs. gibi koruma tedbirlerine karar verebilmektedir. İstinaf mahkemesi ceza davası ile ilgili yeniden yaptığı yargılama neticesinde, istinaf başvurusu hakkında 'esastan red' ya da ilk derece mahkemesinin hükmünü kaldırarak 'yeniden hüküm' verebilmektedir. Bu durumda yapılacak bir bölge adliye mahkemesine tutuklu getirilmesi söz konusu olmaktadır. Adliye binasına tutuklu getirilmesi aynı zamanda nezarethane çözümü ve duruşma salonuna ulaşan ayrı bir dolaşım da gerektirmektedir.

Hukuk Davası Duruşmalı İnceleme (İstinaf Duruşması) durumunda istinaf mahkemesi, hukuk davasının esasını incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verebilmektedir. İstinaf başvurusunun esastan reddine veya düzelterek esastan reddine de karar verebilmektedir, bunun dışında istinaf incelemesi, duruşmalı olarak yapılmaktadır (HMK m.356). Duruşma salonu tutuklu erşimi olmayan ancak, savcı hakim ve davalının bulunduğu aynı zamanda ziyaretçilerin bulunacağı şekilde tasarlanmalıdır.

2. BÖLGE ADLİYE BİNALARINDA TASARIM

Adliye binaları işleyiş olarak girift fonksiyon gereklilikleri içermektedir. Adliyeler, güvenlik sebepleriyle çeşitli planlama ilkeleri gerektirmektedir. Bu planlama ilkelerine mahkeme salonları için tasarlanan çift koridor sistemi örnek verilebilir. Hâkimler için duruşma salonu girişi hâkim koridorundan sağlanmalı ve bu koridor hâkim ve adli personelin kullanımıyla sınırlanmalıdır. Duruşma salonuna vatandaş girişi ise ana sirkülasyondan sağlanmalıdır. Bir diğer planlama ilkesi ise tutuklular için uygulanır. Binaya tutuklu girişi bağımsız bir giriş olarak planlanmalıdır. Mahkûm aracı girişine izin verecek bir şekilde planlanması gereken bu giriş, nezaret birimlerine, tutuklu merdiveni ve koridoru aracılığıyla ilgili duruşma salonuna veya avukat görüş birimlerine ulaşmalıdır (Topraklı, 2013). Şekil 1'de adliye duruşma salonları için izlenmesi gereken planlama ilkesi gösterilmiştir. Buna göre hâkim savcı ve personel ile ziyaretçiler mahkeme salonunda buluşmaktadır. İlgili ilişki Şekil 2'de Sakarya Bölge Adliyesi Duruşma Salonu 3B görseli üzerinden gösterilmiştir. Adliye binaları kullanıcılar üzerinden genel olarak incelendiğinde, bu mekanlarda insanların genellikle ortama alışık olmadıkları ya da kendilerini güvensiz hissettikleri görülmektedir. ABD'de adliyelerle ilgili yapılan bir ankete göre insanların %68'i hayatında 1 kez adliyede

bulunmuştur. Otopark alanında %28, tuvaletlerde %22, jüri odasında %10, gözaltı biriminde %12, kalem odasında %18, ana koridorda %26 ve mahkeme salonunda %24'lük bir kesim kendini güvensiz hissetmektedir (Gillert, 2008). Bundan dolayı adliyelerin soğuk ve basık bir etkiden uzak, sıcak ve yumuşak bir etki bırakmasına yönelik bir tasarım yapılması gerektiği çeşitli yayınlarda tartışılmaktadır (Topraklı, 2013).

Şekil 1. Adliye Tasarımında Birimlerin Birbirleriyle İlişkisine Bir Örnek (Hardenbergh, Griebel, Tobin, for State Courts, & Yeh, 1998)

Adliye tasarımında izlenebilecek bir süreç olarak enerji sertifika sistemleri ile uyumlu adliyeler üzerine de çalışmalar yapılmış olup bulardan green courthouses (yeşil adliyeler) olarak bahsedilmektedir. Ülkemizde henüz enerji sertifika sisteminden geçmiş bir adliye yapısı olmasa da yurtdışında örnekleri bulunmakta olan yeşil adliyelere bazı örnekler olarak Staten Island Adliyesi, Franklin Hususi Hukuk Bölge Mahkemesi, Durham Birleştirilmiş Adliye, Denver Adalet Merkezi Adliyesi olarak verilebilir (Hall, 2003).

3. SAKARYA BÖLGE ADLİYE BİNASI

Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Hizmet Binası Mithatpaşa, 54100 Adapazarı/Sakarya adresinde bulunmaktadır. Toplamda 31669,77 m² alan üzerine kuruludur. Buna ek olarak 1945,89 m² kapalı otopark ve 1929,01 m² açık otopark mevcuttur. Adliye Binasında 6 adet Ceza Daireleri Duruşma Salonu, 6 adet Hukuk Daireleri Duruşma Salonu olmak üzere toplam 12 adet duruşma salonu mevcuttur. Ayrıca 1 adet büyük duruşma salonu bulunmaktadır. Adliye 24 adet savcı odası, 96 adet üye odası, 25 adet başkan odası, 31 adet kalem odası ve diğer mahalleri ile yargı faaliyetlerini yürütmek üzere tasarlanmıştır.

Hakimler ve Savcılar Kurulu'nun 06/06/2018 tarih ve 217 sayılı kararı uyarınca 03/09/2018 tarihi itibariyle faaliyete geçirilmesine karar verilerek Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi'nin yargı çevresi Sakarya, Kocaeli, Zonguldak, Bartın, Bolu ve Düzce illeri olacak şekilde düzenlenmiştir.

Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 03/09/2018 tarihi itibari ile 8 Ceza, 10 Hukuk Dairesi olarak faaliyetine başlamış olup, 1 Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı, 1 Bölge Adliye Cumhuriyet Başsavcısı, 18 Daire Başkanı, 55 Üye Hâkim ve Cumhuriyet Savcısı ile 125 diğer personel görevlendirilmiştir.

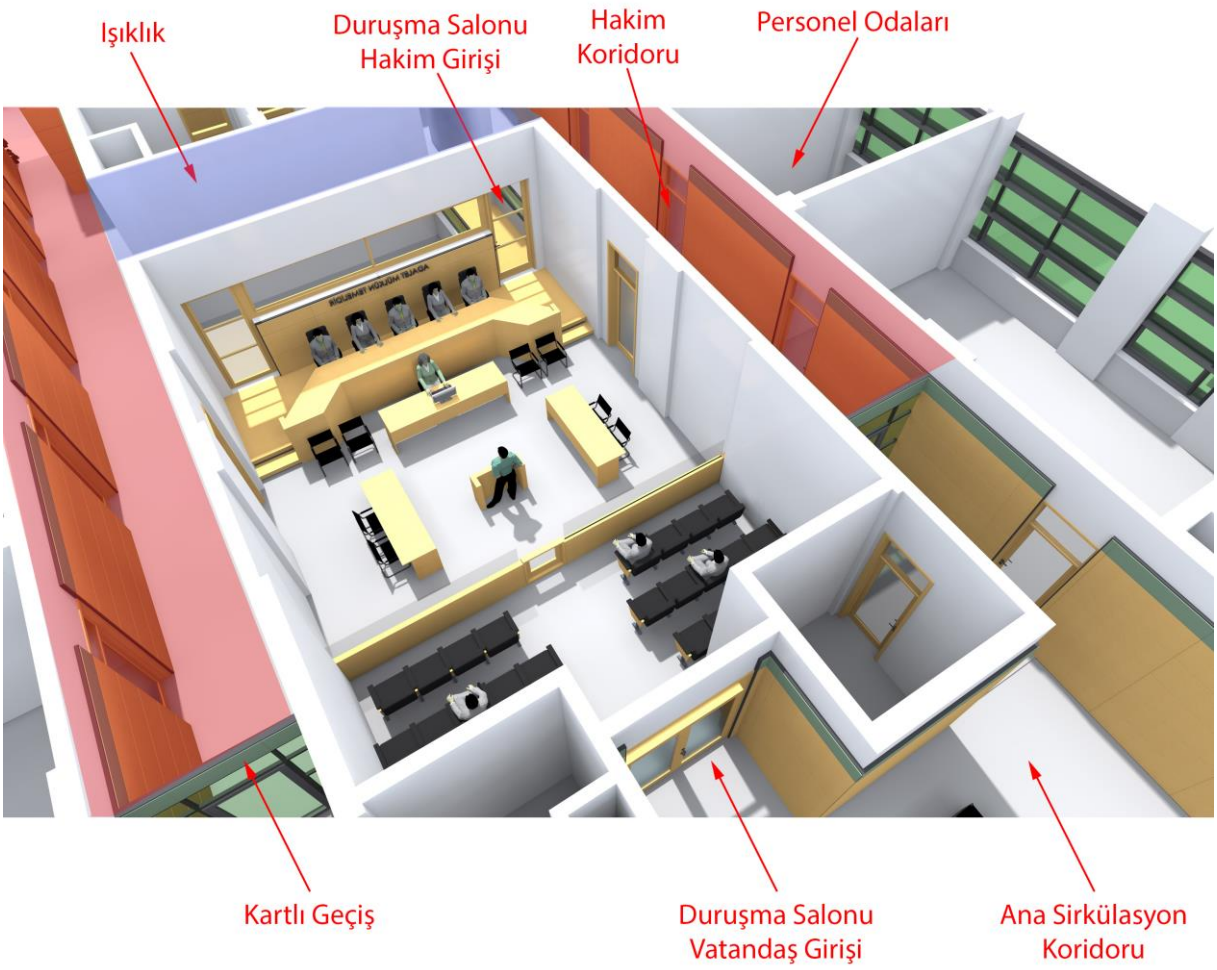
Şekil 6'da binanın kuzey cephesinde bulunan Maliye Caddesi'nden çekilmiş fotoğrafı sunulmaktadır.

İhtiyaç Programı

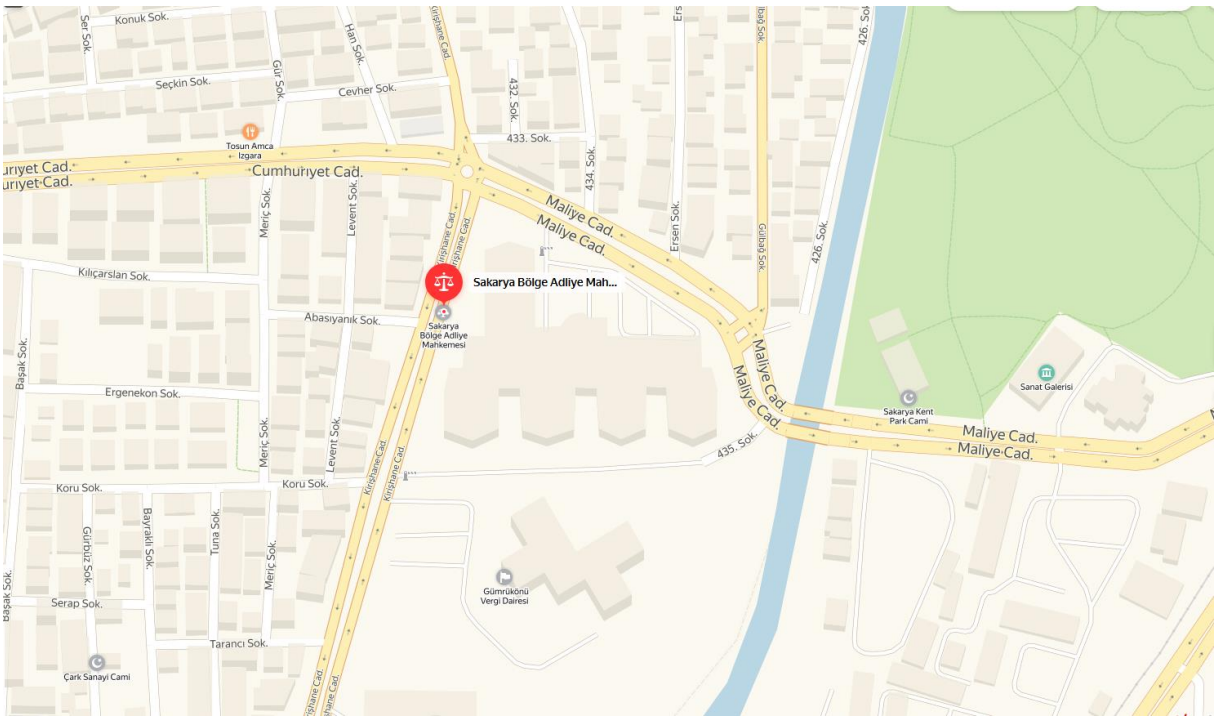
Sakarya Bölge Adliye Binası ihtiyaç programı genel hatlarıyla aşağıdaki gibi özetlenebilir.

- Güvenlik-Danışma
- PTT-Banka-Vezne
- Ofisler
- Çay Odası

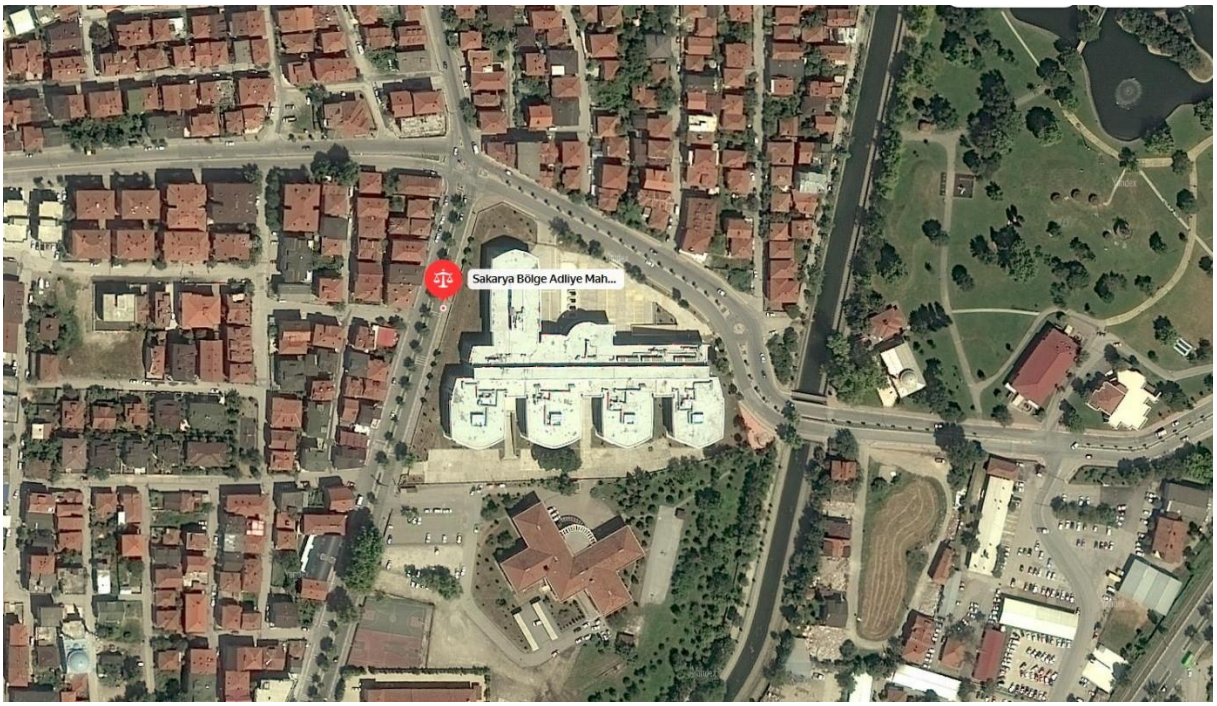
- Santral
- Bilgi İşlem
- Ceza Duruşma Salonu
- Hukuk Duruşma Salonu
- Kalem Odası
- Üye Odası
- Başkan Odası
- Ön Büro
- Savcı Odası
- Arşiv
- Nezarethane
- Kazan Dairesi
- Ortak Dinlenme
- Otopark
- Kafeterya
- Yemekhane
- Mutfak
- Kütüphane
- Toplantı Salonu
- İfade Alma
- Avukat Bekleme
- Sanık Görme

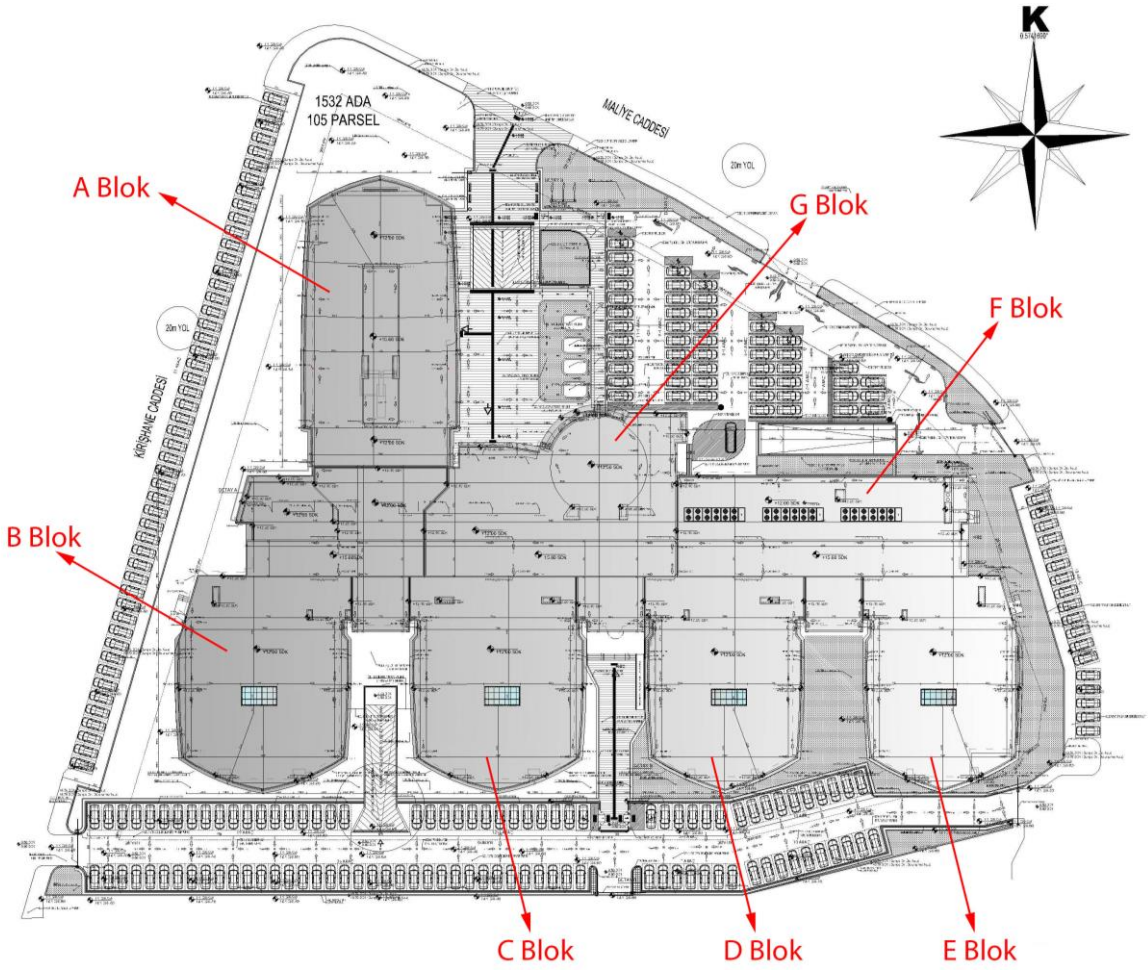
Şekil 2. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Duruşma Salonu Planlaması

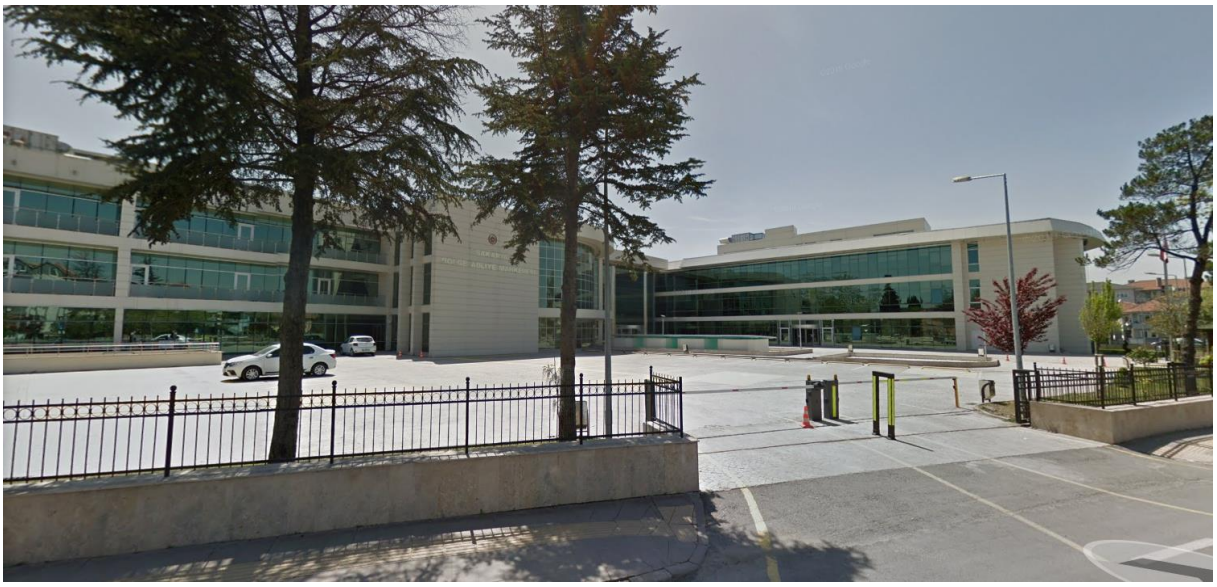
Şekil 3. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Vaziyet Planı (Fotoğraf: Yandex Haritalar Erişim: 07.07.2019)

Şekil 4. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Uydu Görünüşü (Fotoğraf: Yandex Haritalar Erişim: 02.07.2019)

Şekil 5. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası

Şekil 6. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Yoldan Görünüş

3.1. Proje Alanı

Proje alanı, Şekil 3 ve 4'te görüldüğü üzere Sakarya ili merkezinde yer alan Maliye caddesinin güneyinde, Kirişhane caddesinin doğusunda yer alacak şekilde kesişim noktasında bulunmaktadır. Bu alan zemin şartları açısından Sakarya Nehrinin yakınında yer aldığından yapı yapmak için çok elverişli olmamasına rağmen şehrin merkezinde olması nedeniyle değerlendirilmek istenmiştir. Yapı yüksekliği olarak oldukça sınırlayıcı olan 12,50 olarak belirlenen h_{maks} seviyesi yapının tasarımında ortaya çıkan en büyük zorluklardan biri olmuştur. Arsanın taban alanı 7856 m²dir. Yukarıda bahsedilen kısıtlar ile oldukça yoğun

olarak tanımlı bina programının yorunlanması ile binanın tasarımı tamamlanmıştır. Buna göre, yapılan proje sonucunda parselde 64 kapalı, 209 açık olmak üzere toplam 273 araçlık otopark tesis edilmiştir. Bina 7 bloktan oluşmaktadır. Genel olarak A ve F bloklarda ofisler, B ve C bloklarda ceza mahkeme daireleri, D ve E bloklarında hukuk mahkeme daireleri, G blokta ise büyük duruşma salonu bulunmaktadır. Binanın kuzeyinde esas giriş ve savcılık girişi bulunmakta personel girişi ise güney cephededir. Parsele hem güney hem kuzey taraftan araç girişi bulunmaktadır. Otopark ışıklık ve havalandırmaları kuzey kısımda bulunmaktadır (Şekil 19).

Şekil 7. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Esas Giriş Cephesi Perspektifi

Şekil 8. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Esas Girişi

Şekil 9. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Kesit Perspektif Görünüşü

3.2. Kat Planları

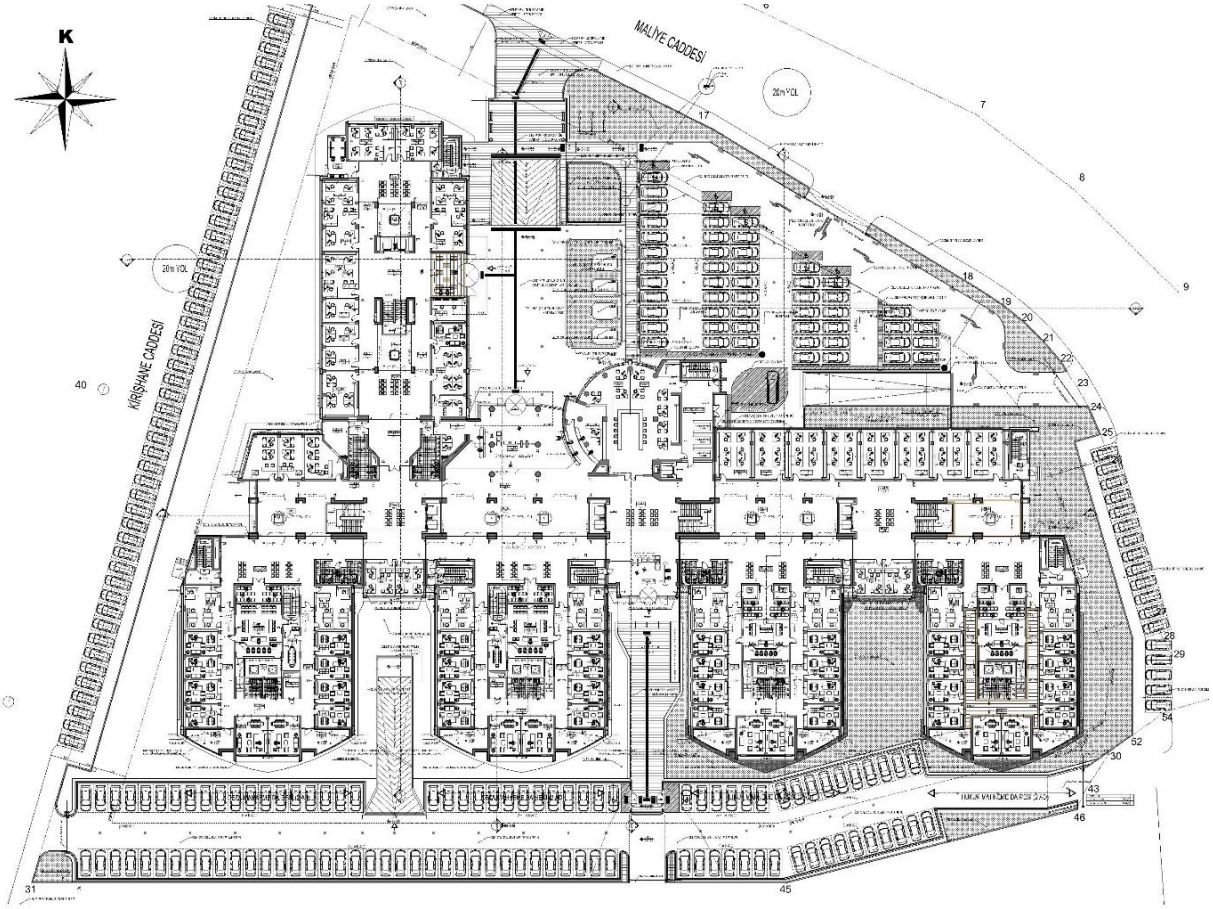
Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası; bodrum, zemin, 1. ve 2. kattan oluşmaktadır. Kat yükseklikleri 4'er metre olacak şekilde planlanmıştır. +29.00 arazi kotuna oturan zemin kat projede ±0.00 olarak kabul edilmiştir Bodrum kat -4.00, 1. Kat +4.00, 2. Kat ise +8.00 kotunda planlanmıştır.

Bodrum Kat Planı

Bu katta tutuklu girişi, nezarethaneler, kolluk kuvvetleri için gerekli birimler yer almaktadır. Bu bölümle direkt ilişkili olmamak kaydıyla kapalı otopark, kazan dairesi, arşiv vb. birimler de bu katta yer almaktadır. Güvenlik nedeniyle bu katın planı paylaşılmamıştır.

Zemin Kat Planı

Bu kattaki A ve F bloklarda ofisler bulunmakta, B, C, D, E bloklarında ise merkezde duruşma salonu, etrafında ofisler bulunmakta, son olarak G blokta PTT ve güvenlik bölümleri yer almaktadır. Şekil 10'da binanın zemin kat planı ve Şekil 11'de zemin kat kesiti sunulmuştur. Şekil 23'te görüldüğü üzere zemin kat koridorlarına tavan ışıklıklarından beslenecek şekilde ağaçlar yerleştirilmiştir.

Şekil 10. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Zemin Kat Planı

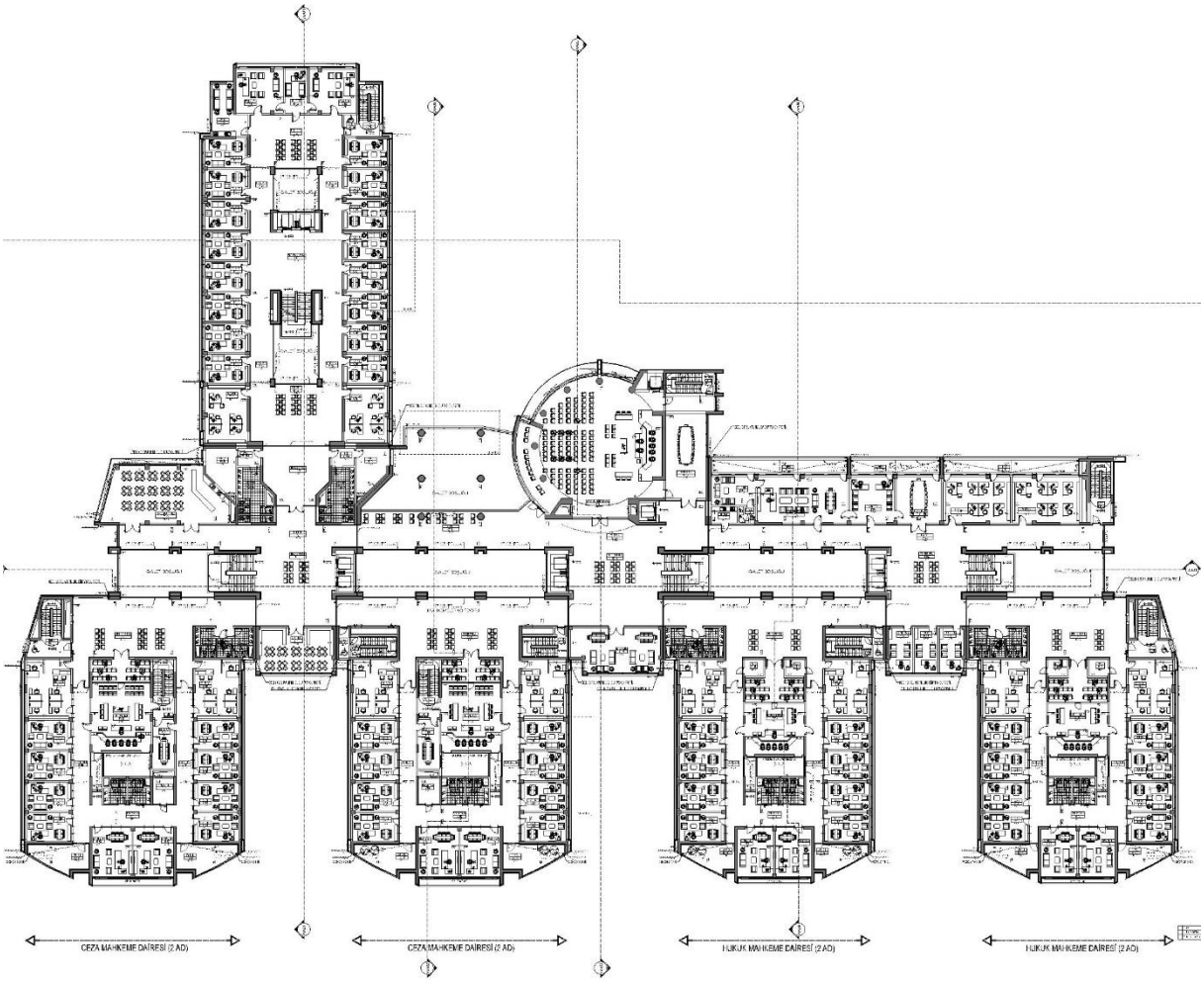

Şekil 11. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Zemin Kat Plan Kesiti

Normal Kat Planları

1. kat planında A blokta ofisler bulunmakta, B, C, D, E bloklarının merkezinde duruşma salonları ve etrafında ofisler bulunmakta, F blokta ofisler ve toplantı salonları bulunmakta, G blokta ise büyük duruşma salonu (Şekil 16) bulunmaktadır.

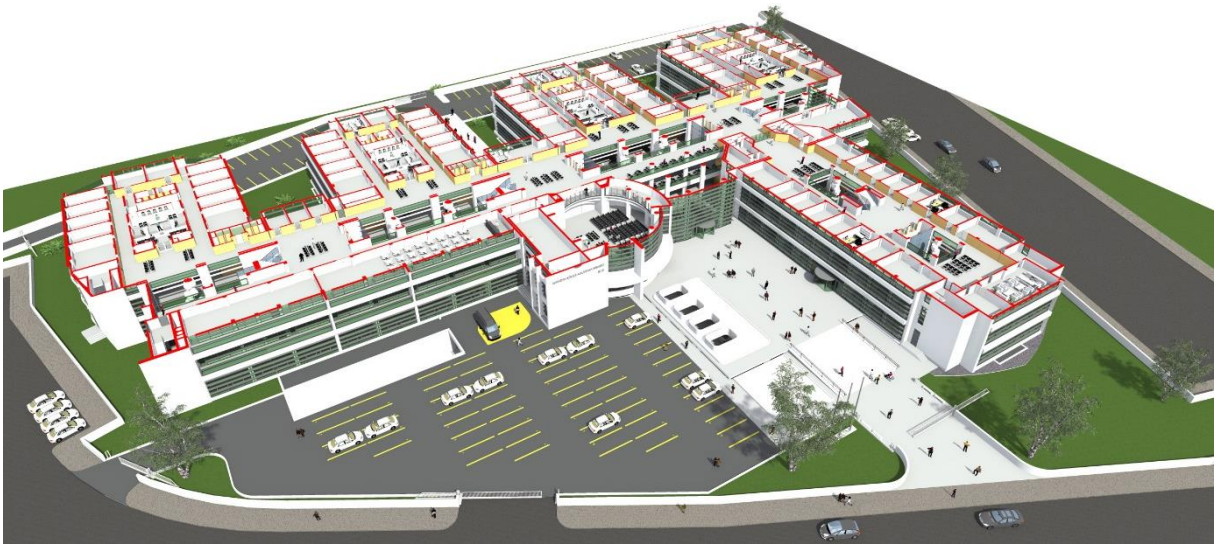
2. katta ise farklı olarak F blokta yemekhane ve G blokta mahkeme salonu izleyici balkonu bulunmaktadır. Şekil 12'de binanın 1. kat planı, Şekil 13'te 1. kat kesiti ve Şekil 14'te 2. kat kesiti görülmektedir.

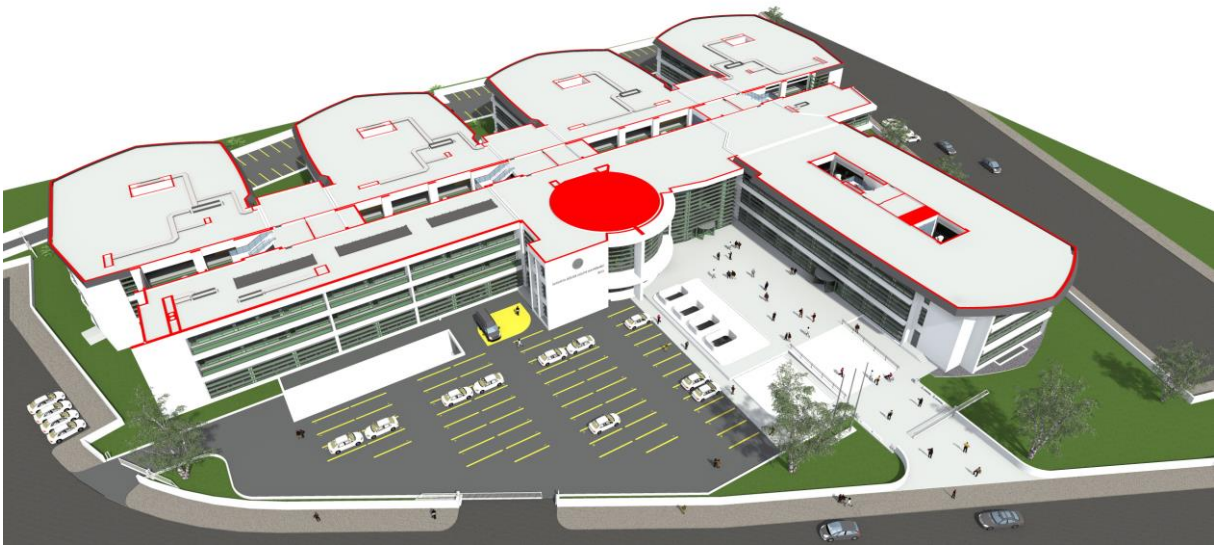
Şekil 12. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: 1. Kat Planı

Şekil 13. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: 1. Kat Plan Kesiti

Şekil 14. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: 2. Kat Plan Kesiti

Şekil 15. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Galeri Boşluğu Kat Plan Kesiti

Şekil 16. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Büyük Duruşma Salonu Kat Plan Kesiti

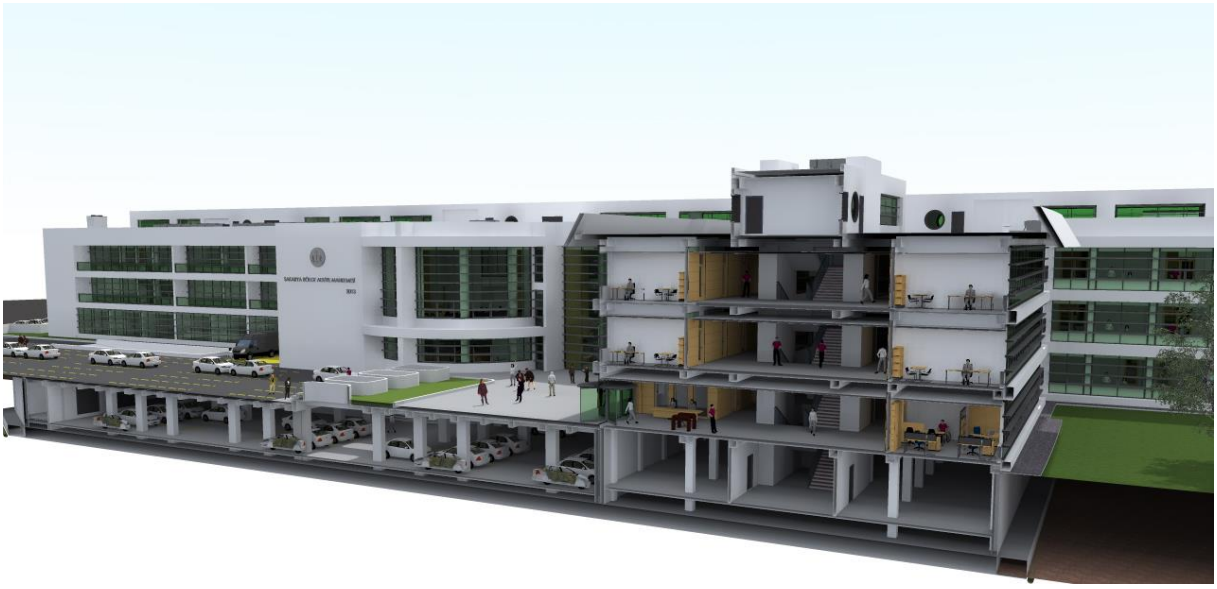
Şekil 17. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Başkan Odası Tefrişi Plan Kesit Görünüşü

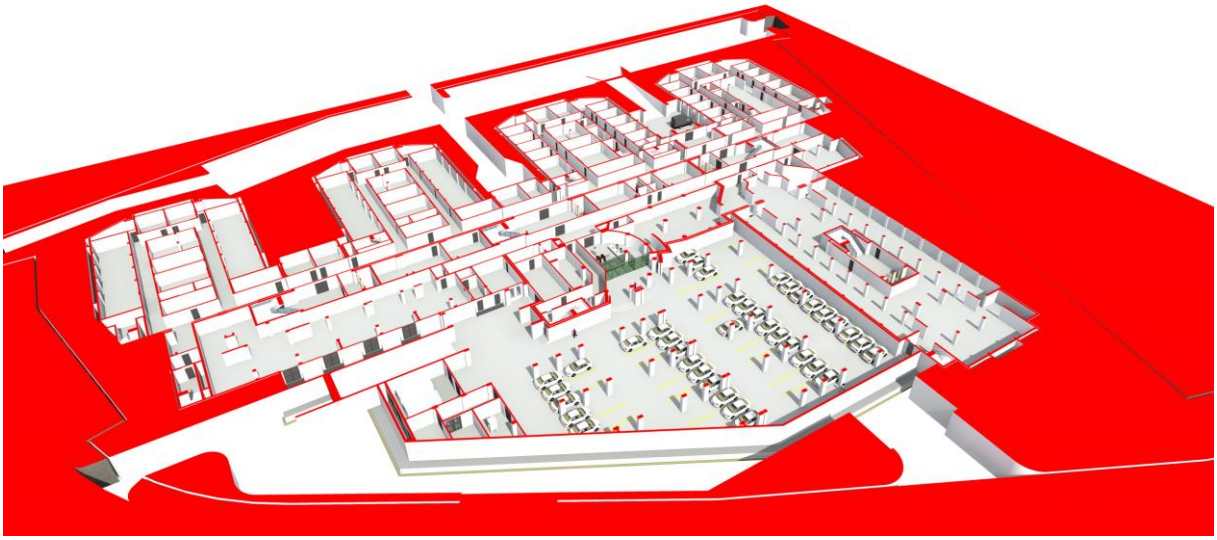
Şekil 18. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Hâkim Odası Tefrişi Plan Kesit Görünüşü

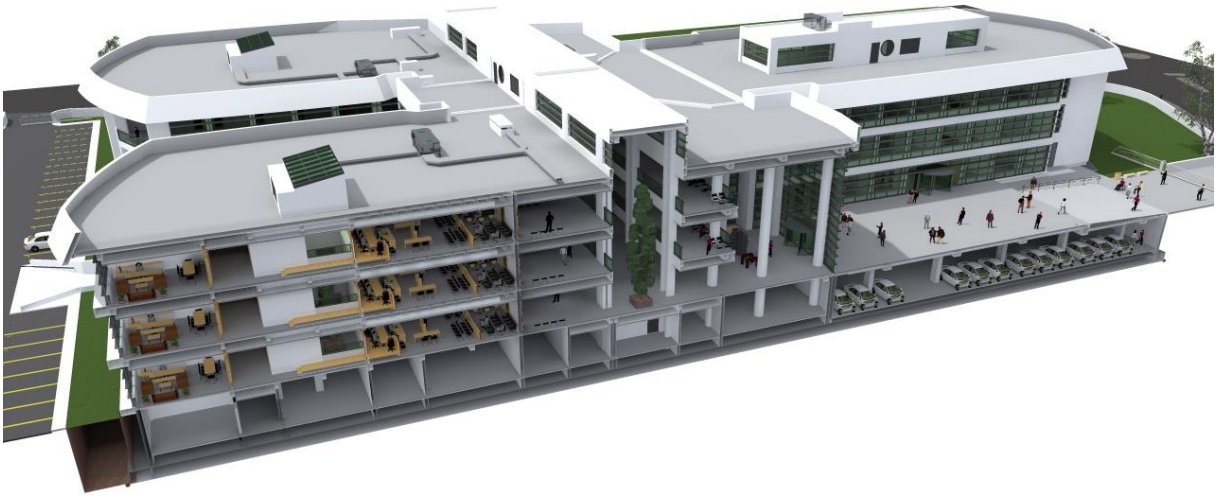
Şekil 19. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Kapalı Otopark Kesit Perspektif Görünüşü

Şekil 20. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Kapalı Otopark Kesit Perspektif Görünüşü

Şekil 21. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Kapalı Otopark Kat Kesiti Perspektif Görünüşü

Şekil 22. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası: Esas Giriş ve Otopark Kesiti Perspektif Görünüşü

Şekil 23. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Doğu-Batı Kesit Perspektifi (Yeşil Galeri Boşlukları)

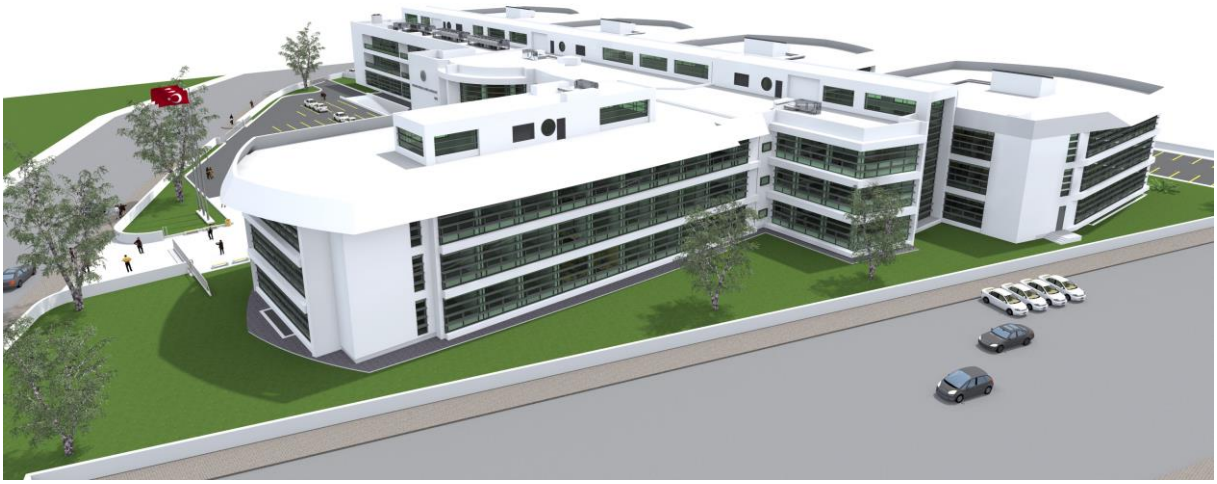
Şekil 24. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Doğu Cephesi Perspektifi

3.3. Cephe Düzeni

Sakarya Bölge Adliye Binası cephe tasarımı yapılırken öncelikle bakı göz önüne alınmıştır. Güneş ışığını en etkili şekilde kullanarak binanın işletme maliyetlerinin azaltılması hedeflenmiştir. Şekil 22'de görüldüğü üzere B, C, D, E bloklarında mahkeme salonları merkezde olup ışıklıklar ile doğal ışık içeri alınmıştır. Aynı şekilde doğu-batı ve kuzey-güney boylamında uzanan koridorlara da ışıklık ile doğal ışık sağlanmıştır. Cephe sistemi olarak giydirme cephe seçilmiş böylelikle hem modern bir görünüş sağlanmış hem de doğal ışıktan azami derecede faydalanılarak aydınlatma giderleri azaltılmış ayrıca iç mekânda sıkıcı, bunaltıcı bir ortam oluşması önlenmiştir. Giydirme cephelerde özellikle bulunması gereken cephe temizlik sistemi de binaya uygulanmıştır.

Şekil 25. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Güneybatı Cephesi Perspektifi

Şekil 26. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Batı Cephesi Perspektifi

Şekil 27. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Esas Girişi

Şekil 28. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Büyük Duruşma Salonu ve Giriş Dışarıdan Görünüşü

4. SONUÇ

Bu yazıda, ilk derece hukuk ve ceza mahkemelerinin kural olarak son kararlarına karşı yapılan istinaf başvurularını incelemekle görevli üst derece mahkeme olan Bölge Adliye Mahkemelerinin Türkiye'de yapılmış ilk örneklerinden biri olan Sakarya BAM binası tanıtılmış ve tasarım süreci anlatılmıştır. Binanın tasarımında karşılaşılan ilk kısıtlardan biri proje alanının zemin taşıma kapasitesindeki sınırlılıktır ve deprem bölgesinde yapılan imar planında yapılan h_{maks} 12.50m sınırıdır. Bu nedenle yapı yüksekliği 12 m ile sınırlanmış ve binanın tasarımını önemli derecede etkilemiştir. Adliye tasarımında dikkat edilecek diğer bir husus güvenlik nedeniyle alınan önlemlerdir. Duruşma salonlarına ulaşım için tutuklulara ayrı merdiven ve koridor yapılması, hakimler koridorunun ana sirkülasyon alanından ayrılması bu önlemlere örnek olarak verilebilir. Bu alanların tasarımı bina alanını artırmaktadır. Bu noktada sirkülasyon/kullanım oranları dikkatle planlanmalı, oranlar aşırıya kaçmamalıdır.

Şekil 29. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası açılış fotoğrafı (03.09.2018)

Adliye binalarında insanların genelde kendini güvensiz ve gergin hissettiği bilinmektedir. Bu etkiyi kırmak adına adliylerde ışıklıklar ve galeriler yapılması düşünülebilir. Böylelikle doğal ışık ile daha iyi bir iç ortam elde edilebilir, malzeme kalitesi ile sıcak bir görünüm elde edilebilir. Adliye tasarımı, zaman içinde artan güvenlik ve konfor talepleri nedeniyle kompleksleşmiştir. Geniş ihtiyaç programı gereklilikleri ve konfor talepleri, fonksiyonların birbirleriyle ilişkisini çözmede zorluk yaşatmaktadır. Benzer fonksiyonların birbiri ile ilişkili olacak şekilde planlama yapılması kullanıcı dostu bir tasarım sağlayacaktır. Bu çalışmada bahse konu tavsiye noktaları ile tasarım süreci yürütülmüştür. Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası 03 Eylül 2018 tarihinde hizmete açılmıştır.

BİLGİ

Bu çalışma yazarın mimari proje uygulama müellifi olduğu Sakarya Bölge Adliye Hizmet Binası Mimari Projesinden üretilmiştir.

REFERANSLAR

Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun (2004)

Ceza Muhakemesi Kanunu (2004)

Hukuk Muhakemeleri Kanunu (2011)

Etimoloji. (2019). Erişim Tarihi: 31Temmuz 2019, from https://www.etimolojiturkce.com/kelime/istinaf

Gillert, R. S. (2008). *An Analysis of the Current and Projected Facility Needs of the 45-B District Court*. Oak Park: National Center for State Courts.

Hall, N. (2003). *Green Courthouse Planning and Design*. National Center for State Courts.

Hardenbergh, D., Griebel, M., Tobin, R., for State Courts, N. C., & Yeh, C. M. (1998). *The courthouse: a planning and design guide for court facilities*.

Topraklı, A. Y. (Ed.). (2013). Hollanda ve Norveç için Adliye Tasarımı Kriterleri. *Hollanda ve Norveç için Adliye Tasarım Kriterleri*. Ankara *(Konferans Raporu)*

View publication stats